

OVSE PA Winter Meeting Wenen 22-23 februari 2024

Op 22 en 23 februari 2024 vond de jaarlijkse Winter Meeting van de Parlementaire Assemblée van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE PA) plaats in Wenen. Namens de Staten-Generaal waren Eerste Kamerleden [Farah Karimi](#) (delegatieleider, GroenLinks-PvdA), [Rian Vogels](#) (VVD), [Eugène Heijnen](#) (BBB) en Tweede Kamerleden [Femke Zeedijk-Raeven](#) (NSC) en [Geert Gabriëls](#) (GroenLinks-PvdA) aanwezig. De vergadering vond plaats op een bijzonder moment, namelijk exact twee jaar na de Russische inval in Oekraïne en 10 jaar na de annexatie van de Krim. “Dit is een cruciaal moment in de geschiedenis. Onze instellingen worden op de proef gesteld,” zei President van de OVSE P, Pia Kauma in haar openingspeech. Zij riep in haar toespraak op tot het bewaken van de kernwaarden: “over deze waarden valt niet te onderhandelen”. De Russische delegatie namen niet deel, wel de delegatie uit Belarus. De Kamerleden bezochten verschillende commissievergaderingen, waarbij zij werden ingelicht over actuele zaken die spelen op thema’s als mensenrechten, migratie en ecologische veiligheid. De conferentie werd afgesloten met een slotdebat over Europese veiligheid en de toekomst van de OVSE. De organisatie staat sinds de Russische inval in Oekraïne onder druk, maar is tegelijkertijd ook een van de weinige plekken waar landen elkaar nog kunnen spreken. En marge van de conferentie is de delegatie ontvangen door de permanent vertegenwoordiger van Nederland bij de OVSE, Christophe Kamp, en zijn plaatsvervanger Suzanne de Groot.

Politieke gevangenen en sanctiewetgeving

Naast de oorlog in Oekraïne stond de conferentie in het teken van politieke gevangenen. Zo hield de Assemblée aan het begin een moment van stilte voor de slachtoffers in Oekraïne en voor Aleksej Navalny, wiens dood in een Russische strafkolonie de week ervoor de wereld geschokt had. De Belarussische oppositieleider Tichanovskaja sprak over zijn dood en die van Ihar Lednik, een van de leiders van de sociaaldemocraten in Belarus die sinds april 2022 gevangen zat. Ze gaf aan dat duizenden politieke gevangenen nog vastzitten in Rusland en Belarus en dat hun lot mede bepaald wordt door de internationale reactie: die moet volgens haar verder gaan dan woorden van medeleven, maar een “sterke en duidelijke reactie richting Loekasjenko en Poetin zijn die ook sancties en volledige isolatie omvat, totdat gevangenen vrijgelaten en daders ter verantwoording geroepen zijn”. In het kader van politiek gevangenschap sprak de delegatie met Bill Browder, die een belangrijke rol gespeeld heeft bij de totstandkoming van de Magnitsky-wet in de Verenigde Staten. De EU heeft, mede op aandringen van Nederland, deze wet in 2020 grotendeels overgenomen. Daarbij spraken zij ook over de mogelijkheden om bevroren Russische tegoeden in te zetten voor de wederopbouw van Oekraïne, waar Browder internationale steun voor zoekt. In een sessie over sanctiewetgeving tegen Rusland gaven experts zicht op de mate waarin sancties tegen Rusland werken. Met name Belarus speelt een cruciale rol in sanctieontwijking en ongeveer een derde van de oorlogsrelevante goederen bereikt Rusland via dat land.

Bredere focus: kunstmatige intelligentie en Centraal-Azië

Tijdens de Winter Meeting was er ook aandacht voor andere thema’s. Zo was er een speciale themasessie over kunstmatige intelligentie. Experts van het Geneva Centre for Security Policy, Microsoft en Thinkers.ai reflecteerden op veiligheidsuitdagingen. Zij benadrukten het belang om de ontwikkeling en toepassing van dit soort technologie te reguleren om de potentie te benutten maar ook de risico’s ervan te beperken. Als speciaal vertegenwoordiger voor Centraal Azië had Karimi een bijeenkomst met delegaties uit vijf Centraal-Aziatische landen. Daarbij spraken zij over het versterken van de interparlementaire en regionale samenwerking, de uitdagingen van klimaatverandering in de regio en de positie van vrouwen in de politiek.

Verkiezingswaarnemingsmissies

Tijdens de sessie over verkiezingswaarnemingsmissies presenteerde senator Karimi, hoofd van de OVSE PA-waarnemersmissie in Servië in 2023, de resultaten van de missie. De belangrijkste conclusie van de missie was dat de parlementaire verkiezingen, hoewel technisch goed uitgevoerd en met een keuze tussen politieke alternatieven voor kiezers, gedomineerd waren door de beslissende betrokkenheid van de president. In combinatie met systemische voordelen voor de regeringspartij creëerde dit oneerlijke condities voor de verschillende partijen. De OVSE PA is bereid om de autoriteiten van Servië te ondersteunen in het hervormen van het electorale systeem om het zo meer overeenkomstig met internationale standaarden voor democratische verkiezingen te laten zijn.

Discussie over begroting OVSE PA

De delegatieleiders bespraken in de Standing Committee op vrijdag 24 februari interne aangelegenheden, waaronder het budget van de organisatie. Met het niet-betalen van de contributie van de Russische delegatie is er opnieuw een tekort in het Assemblee-budget. Deelnemers hadden verschillende perspectieven op een mogelijke oplossing: van het bezuinigen op de uitgaven tot het verdelen van de ontbrekende contributie over de 56 lidstaten. Senator Karimi gaf aan dat het van belang is dat Rusland er niet in slaagt de effectiviteit van de organisatie te ondermijnen door te gaan korten op bijvoorbeeld veldmissies. De OVSE PA zal een plan maken hoe dit budgettaire vraagstuk opgelost kan worden en dat later presenteren aan de assemblee.